



Beste Vrienden van het LAMBOTTE MUSEUM,

Hierbij ontvangt u de tweede Nieuwsbrief van het Lambotte Museum te Antwerpen. U vindt er uitgebreide informatie over de activiteiten van de vzw 'Museum van de Geschiedenis van de Gezondheidszorg (MGG)', en de resultaten van onze eerste tentoonstelling "Word ik wel wakker, dokter?".

Wij wensen U veel leesgenot en hopen op uw verdere steun aan het Lambotte Museum.

Prof. Dr. R. Van Hee  
Conservator MGG.

### Word ik wel wakker, dokter? een geslaagde tentoonstelling

Van 24 november 2012 tot 31 januari 2013 (voor individuele personen), respectievelijk 30 juni 2013 (voor groepen) werd in het Lambotte Museum een succesvolle tentoonstelling gehouden over 'Pijnbestrijding en Anesthesie' onder het motto 'Word ik wel wakker, dokter?'.  
De tentoonstelling werd door niet minder dan 1777 personen bezocht: een waar succes!

De tentoonstelling verduidelijkte het begrip 'pijn' door de eeuwen heen, en toonde de technieken die gebruikt werden om deze te bestrijden: enerzijds de algehele verdoving, welke in de Middeleeuwen nog met alcohol en kruiden werd bewerkstelligd, tot op 16 oktober 1846 in Boston (USA) met het gebruik van het narcotische gas ether een eerste geslaagde algemene anesthesie tot stand kwam; anderzijds de plaatselijke verdoving, die dankzij het gebruik van cocaïne en haar latere derivaten, een veilig alternatief vormde voor kleinere en later ook voor grotere ingrepen.

De tentoonstelling liet ook toe de voorbereidende onderzoeken vóór een ingreep te laten zien, alsmede de apparaten, die vanaf de prille 20ste eeuw gebruikt werden om deze anesthesie tot een goed einde te brengen.

Daarnaast werden ook de eerste toestellen voor reanimatie getoond, alsmede de eerste geneesmiddelen, gebruikt voor intraveneuze inleiding van een narcose.

#### IN DEZE NIEUWSBRIEF

Een geslaagde tentoonstelling

Dag van de wetenschap

Onze nieuwe tentoonstelling

Aanwinsten voor het museum

#### CONTACT

##### VOORZITTER

Prof. Dr. Bob VAN HEE  
bob.van.hee@gmail.com

##### SECRETARIS

Dr. Margriet VAN HOUTTE  
m.van.houtte(@scarlet.be

##### PENNINGMEESTER

Roger De Beckker  
rogerdebeckker@hotmail.com

De tentoonstelling werd bezocht door artsen en specialisten, in het bijzonder anesthesisten uit binnen- en buitenland, verder door verpleegkundigen uit Vlaanderen en Nederland, alsmede door vele andere groepen en geïnteresseerden.

Deze boeiende tentoonstelling werd mogelijk gemaakt dank zij de overdracht in 2011 van de anesthesie-collectie van de Vereniging *Verantare* vzw aan het *Lambotte Museum voor de Geschiedenis van de Gezondheidszorg*. Deze befaamde collectie werd in de tweede helft van de 20ste eeuw opgebouwd door de anesthesisten Dr.Etienne Troch (+) en Dr.Pierre Desbarax.

De fraaiste stukken van deze collectie zullen verder te zien blijven in het Lambotte Museum in een permanente en apart aan *Verantare* vzw gewijde afdeling van het Museum.



### 24 november 2014 : "Dag van de Wetenschap"

Op zondag 24 november 2013 werd in Vlaanderen de "Dag van de Wetenschap" georganiseerd om wetenschap en technologie bij het brede publiek beter bekend te maken. Deelnemers zijn universiteiten, hogescholen, wetenschappelijke instellingen en bedrijven. Het evenement ging gepaard met heel wat publiciteit in de pers en op de radio TV. Er waren in het totaal 526 activiteiten te beleven, gespreid over enkele tientallen locaties in Vlaanderen. Het Lambotte Museum nam er ook aan deel met 4 activiteiten: Pijnbehandeling, vroeger en nu; Bloeddrukmeten: bloeddrukmeters vroeger en nu; Radiologie: hoe de mens doorschijnend maken en Verpleegkunde: vroeger en nu. Het interessante aan de oudere apparaten, die we onze collectie hebben, is dat het gemakkelijk is om de werking ervan uit te leggen omdat de onderdelen dikwijls zichtbaar zijn en nog niet "verpakt" in "consoles" of "kolommen" zoals in de huidige moderne apparatuur. We kregen een aantal enthousiaste en geïnteresseerde deelnemers waaronder verschillende jongeren. Het was een succes en we zullen beslist weer deelnemen aan de volgende editie in 2014.



## *Ars Vesalii- De Kunst van Vesalius:*

### **Onze nieuwe tentoonstelling in 2014 – 2015!**

In juni 1543 verscheen in het Zwitserse Bazel bij Johannes Oporinus de eerste druk van "De Humani Corporis Fabrica libri septem" – zeven boeken over de bouw van het menselijk lichaam - van Andreas Vesalius Bruxellensis. De "Fabrica" is het eerste complete, geïllustreerde anatomieboek waarin de onaantastbare 1500 jaar oude theorieën van de Romeinse arts Galenus kritisch worden onderzocht en verbeterd. Maar het is nog veel meer! Het is een prachtig voorbeeld van Renaissance kunst met een perfecte integratie van vormgeving, typografie en illustratie. De prenten zijn niet alleen functioneel en wetenschappelijk correct, maar maken bovendien de ontleedkunde tot een lust voor het kunstminnend oog. Vesalius begreep dat niet alleen artsen en medische studenten maar ook kunstenaars profijt konden halen uit zijn Fabrica. Zo illustreren de beeldplaten niet alleen uitermate nauwkeurig, maar ook sierlijk en kunstig, de complexiteit van het skelet, het spierstelsel, het zenuwstelsel, de bloedvaten, de ingewanden en de hersenen.

Omdat Vesalius passioneel overtuigd was van het belang van de anatomische illustraties voor het onderwijs, verschijnt er vrijwel gelijktijdig ook een verkorte, samenvattende uitgave "De Humani Corporis Fabrica Librorum Epitome". De Fabrica en de Epitome zijn de revolutionaire manifesten voor een nieuwe didactiek, wetenschappelijke studie en praktijk van de genees- en heelkunde, gebaseerd op eigen waarneming en experiment. Het is het begin van een nieuw tijdperk, een scharniermoment in de geschiedenis van de medische wetenschap en het onderwijs in de geneeskunde. Ter gelegenheid van de 500ste verjaardag van Vesalius' geboortedag wordt door de **vzw Museum van de Geschiedenis van de Gezondheidszorg** in het **LAMBOTTE MUSEUM** een tentoonstelling op het getouw gezet waarmee de historische betekenis en veelzijdigheid van Andreas Vesalius in beeld wordt gebracht. De tentoonstelling zal doorgaan van **5 april 2014 tot en met 31 januari 2015**.



### **Nieuwe aanwinsten voor het museum:**

#### **Schenking van voorwerpen door het Provinciaal Zilvermuseum Sterckshof**

Op 27 mei 2013 droeg het Zilvermuseum Sterckshof een aantal medische voorwerpen over aan het Lambotte Museum. Het betreft enerzijds 52 tinnen voorwerpen uit de 18de en 19de eeuw o.a., zuigpipetten, spuiten, warmwaterkruiken, klisterspuiten, specula en afdruklepels, en anderzijds 160 voorwerpen uit wit metaal, glas, hout o.a., injectiespuiten, pincetten, sondes en beenderzagen. Deze voorwerpen zullen worden opgenomen in de inventaris en beschrijving van het Lambotte Museum. Zij vormen een mooie aanvulling van de permanente collectie van het Museum. Daarenboven zal een aantal ervan reeds ten toon gesteld worden op de komende Vesalius-tentoonstelling.



#### **Een belangrijk deel van de verzameling oude medische instrumenten van het OCMW werd overgenomen door het Lambotte Museum en tijdelijk gehuisvest in de UA gebouwen.**

Op 4 februari 2014 werd weer een nieuwe bladzijde geschreven in de omzwervingen van de verzameling oude medische instrumenten van de OCMW-ziekenhuizen. Na een lange periode in het OCMW, vervolgens in het leegstaande Gallifort-ziekenhuis, en nog later in de opslagruimten van het theater 'Tutti Fratelli', stond deze verzameling reeds geruime tijd in een lokaal van "de Boogkeers" in de Lange Gasthuisstraat, recht tegenover het Maagdenhuis.

Wegens de herbestemming van dit gebouw besloot het OCMW-bestuur deze verzameling over te dragen aan het Lambotte Museum. Een nieuw onderkomen werd gevonden in de kelders van het G-gebouw van de campus Drie Eiken van de Universiteit Antwerpen, waar de verzameling "in tijdelijk depot" gaat. Van zodra meer ruimte beschikbaar is in het Lambotte Museum zal de collectie naar daar worden overgebracht.



Ondertussen is er tijd om deze verzameling te fotograferen en te inventariseren. In deze elektronisch beveiligde ruimten bevindt zich ook de verzameling Academisch Erfgoed van de Universiteit Antwerpen, die onder het beheer staat van Ing. Marc Demolder. Op 4 februari 2014 werden de eerste stukken op een vlotte wijze door de "VLOTT-ploeg" van het OCMW in een vrachtwagen met laadbrug

getransporteerd. Drie ritten waren hiertoe noodzakelijk! Grotere stukken werden op 6 maart 2014 verhuisd na verwijdering van een schutmuur. Met deze tijdelijke opslag werden waardevolle voorwerpen gered van vernietiging of verdwijning.



Particulieren kunnen tegen een bijdrage van slechts 50 euro lid worden van de “Vrienden van het Museum van de Geschiedenis van de Gezondheidszorg”. Op vertoon van hun lidkaart krijgen de leden gratis toegang tot het museum en de tentoonstellingen. Zij ontvangen de nieuwsbrief van het Lambotte Museum.

*U kunt uw bijdrage storten op onderstaande bankrekening:*

**IBAN BE72-7350-2608-6116**

**BIC KREDBEBB**